

De Maddens-doctrine en de strijd tegen klimaatverandering¹

Aan de vooravond van de klimaatconferentie te Kopenhagen, heb ik een flashback. Eind 2000 stonden we voor een cruciale conferentie in Den Haag: het Kyoto protocol (1997) moest in de jaren erop zo snel mogelijk in operationele teksten worden gegoten om van kracht te worden. Honderden bladzijden voorbereidende tekst met opties, haakjes, enz. lagen toen op tafel. De steun aan ontwikkelingslanden stond centraal om hun akkoord te kunnen krijgen. Wellicht was er één verschil. President Bush was net verkozen en het ergste deed zich vermoeden.

Enkele maanden later werd dit bewaarheid. 'Kyoto is death' zei de nieuwe Amerikaanse president en het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie (tweede helft van 2001) mocht alles uit te kast halen om een akkoord te redden. Tot en met een 'Marco Polo' reis om geallieerden (Japan, Australië, ...) van de Verenigde Staten, evenals Rusland, te overhalen toch voor het multilateralisme te kiezen. Teneinde te redden wat er te redden was moest een bis-conferentie moest worden georganiseerd in juli 2001 te Bonn om dan het uiteindelijke akkoord eind datzelfde jaar op de klimaatconferentie van Marrakech te bezegelen.

Zoals gezegd, de steun aan ontwikkelingslanden stond centraal. Een Expertengroep voor Technologieoverdracht werd opgericht, een akkoord over een adaptatiefonds en andere fondsen werden gesloten, enz. Daarom heb ik met aandacht het artikel 'Klimaatfondsen niet volgestort' (DS, 26/11) gelezen. Juiste analyse. "Ruim de helft minder dan de beloofde 369 miljoen werd volgestort." Het argument dat de overige beloofde miljoenen Euro's bilateraal werden gegeven verdient een bijkomende verduidelijking. Immers, zeker in België, was die bilaterale steun praktisch allemaal rationaliseringssteun. Dit betekent dat de administraties ontwikkelingssamenwerking zijn gaan zoeken in bestaande projecten om na te gaan wat van dichtbij of veraf aan 'klimaat' kon worden gekoppeld. Al deze reeds gebudgetteerde steun kon worden opgeteld en gerapporteerd aan het secretariaat van het Klimaatverdrag.

Alleen er is zoveel meer dat niet gebeurd is in de voorbije tien jaar. Zelf ben ik zes jaar (2002-2007) lid geweest van de genoemde expertengroep. In de voorbije twee jaar heb ik voor de groep gewerkt als adviseur. Weliswaar werd een grotere inzicht verkregen, expertise opgebouwd en kennis doorgegeven, maar heel concreet werd er onder het impuls van het Klimaatverdrag (veel) te weinig gerealiseerd op het terrein.

Twee jaar geleden werd dan opnieuw aan de alarmbel getrokken op de Klimaatconferentie in Bali (eind 2007). De post-Kyoto onderhandelingen moesten worden aangevat en de druk van de ontwikkelingslanden om meer te doen was supergroot. Dus werd er toen beslist om "*now, up to and beyond 2012*" een allesomvattend proces op te starten om eindelijk werk te maken van de uitvoering van het Klimaatverdrag via "*long-term cooperative action*". En dit alles op in Kopenhagen een deal te hebben. Zo staat het in de besluiten geschreven. Een van de detailbeslissingen betrof het oprichten in ieder land van een nationale entiteit 'Technologieoverdracht naar ontwikkelingslanden'.

---

¹ Dit opiniestuk is niet verschenen in de media.

In België is dat alvast niet gebeurd. De minister bevoegd voor klimaat kijkt naar zijn collega bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking. En vice-versa. Technologieoverdracht naar ontwikkelingslanden met alles wat erbij hoort is geen prioriteit voor het Belgische beleid. Noch voor de federale overheid noch voor Vlaanderen. Waarom besteedt het Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek, het Agentschap voor Wetenschap en Innovatie, enz. bijv. geen 10% van zijn onderzoeksbudget aan gezamenlijk inspanningen met instituten in ontwikkelingslanden?

De invulling van onze engagementen met concrete initiatieven van 'now' en 'up to 2012' verloopt dus moeilijk. Nog een voorbeeld. Wist U dat de jaarlijkse consumptie van koffie in België – afhankelijk van de cijfers – verantwoordelijk is voor 1,3 tot 5,3 miljoen ton CO₂ ? Deze koolstof voetafdruk komt overeen met 1 à 5 % van onze jaarlijks uitstoot ... in België. Is het U bekend dat onze partnerlanden in het Zuiden jaarlijks 12 miljoen m³ brandhout gebruiken om de groene koffiebonen te drogen alvorens te exporteren? Ontbossing is ook een van die factoren die bijdragen tot klimaatverandering. Nochtans zijn er alternatieven: zonne-energie. Klein probleem. Daar zijn technologie en financiële middelen voor nodig. Me dunkt dat de Belgische consument en producent van koffie hier een rol te spelen hebben. Trouwens, dit geldt ook voor onze consumptie van thee, rijst, noten, gedroogde vruchten, enz.

Oh ja, en nog dit. Het argument dat het flexibele mechanisme (CDM, Clean Development Mechanism) bijdraagt tot de reële behoeften van ontwikkelingslanden aan technologieoverdracht klopt niet. Rapporten van zowel binnen als buiten het Klimaatverdrag tonen dit aan.

Bernard MAZIEN

Gastprofessor 'Duurzame Ontwikkeling' - Universiteit Gent (1998 - ...)